

Avizul Comitetului Economic și Social European privind combaterea sărăciei**(aviz exploratoriu)**

(2016/C 133/03)

Raportor: domnul Seamus BOLAND**Coraportor: doamna Marjolijn BULK**

Prin scrisoarea sa din 16 decembrie 2015, Ministerul Afacerilor Sociale și al Ocupării Forței de Muncă din Țările de Jos a solicitat Comitetului Economic și Social European, în numele Președinției neerlandeze a Consiliului și în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, să elaboreze un aviz exploratoriu cu privire la

Combaterea sărăciei

(aviz exploratoriu).

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 28 ianuarie 2016.

În cea de a 514-a sesiune plenară, care a avut loc la 17 și 18 februarie 2016 (ședința din 18 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 197 de voturi pentru, 4 voturi împotriva și 4 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

CESE

1.1. sprijină intenția Președinției neerlandeze a Consiliului de a combate sărăcia și excluziunea socială printr-o abordare integrată și în cooperare cu părțile interesate relevante din sectoarele public și privat. Cu toate acestea, CESE este de părere și că statele membre ar trebui să fie sprijinite de un cadru european comun care să încurajeze o astfel de abordare și să faciliteze schimbul și circulația de bune practici în materie de combatere a sărăciei și a accentuării inegalităților, care nu numai că reprezintă preocupări majore în sine, pentru că sunt o dovadă a lipsei de justiție socială, ci afectează în plus performanța și creșterea economică, precum și coeziunea socială;

1.2. sprijină Președinția neerlandeză a Consiliului în eforturile sale de a promova evaluări *inter pares* ale celor mai bune practici multinivel pentru combaterea sărăciei, dar subliniază că autoritățile locale și ceilalți actori implicați în aceste practici ar trebui sprijiniți prin strategii naționale viabile;

1.3. îndeamnă Consiliul UE să își reafirme angajamentul asumat în cadrul Strategiei Europa 2020, respectiv de a reduce numărul persoanelor care trăiesc sub pragul de sărăcie cu cel puțin 20 de milioane, până în 2020;

1.4. recomandă, în acest sens, Consiliului să țină seama de obiectivele de dezvoltare durabilă – care figurează în Agenda pentru dezvoltare durabilă 2030 – și să se asigure că această agendă este corelată cu Strategia Europa 2020;

1.5. crede cu tărie că structurile de guvernare la nivelul Consiliului ar trebui să fie mai echilibrate și solicită o cooperare consolidată între Consiliile Ecofin și EPSCO;

1.6. consideră că, în cadrul semestrului european, ocuparea forței de muncă și obiectivele sociale ar trebui să se bucure de aceeași atenție ca și aspectele economice;

1.7. recomandă ca semestrul european să ia pe deplin în considerare obiectivul Strategiei Europa 2020 de reducere a sărăciei și ca acest aspect să fie abordat în mod sistematic pe parcursul întregului proces, începând cu analiza anuală a creșterii (AAC), continuând cu programele naționale de reformă (PNR) și sfârșind cu recomandările specifice fiecărei țări (CSR), prin (1) măsuri specifice de reducere a sărăciei, (2) indicatori comparabili pentru starea de sărăcie și eficacitatea politicilor și (3) evaluări obligatorii ale impactului social al tuturor planurilor de reformă propuse în programele naționale de reformă și în recomandările specifice fiecărei țări;

1.8. solicită, mai ales în ceea ce privește combaterea sărăciei, să se renunțe la politicile economice din UE care sunt centrate exclusiv pe austeritate economică;

1.9. îndeamnă statele membre să își lanseze propriile strategii naționale integrate de luptă împotriva sărăciei și, în acest sens, să se slujească de Recomandarea Comisiei privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii ⁽¹⁾, care, datorită interacțiunii celor trei componente ale sale [(1) sprijin pentru venit adecvat, (2) o piață a muncii care să favorizeze incluziunea și (3) accesul la servicii de calitate], este în general considerată a fi cea mai cuprinzătoare și eficientă strategie de eliminare a sărăciei și a excluziunii sociale;

1.10. subliniază nivelul ridicat al sărăciei în rândul copiilor în statele membre și necesitatea imediată de punere în aplicare a Recomandării Comisiei „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” ⁽²⁾, care face parte din Pachetul privind investițiile sociale 2013 și care are o structură foarte asemănătoare cu Recomandarea privind incluziunea activă, conținând la rândul ei 3 componente: (1) accesul la resursele adecvate, (2) accesul la servicii accesibile financiar și de calitate și (3) dreptul de participare al copiilor;

1.11. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la creșterea sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă, această situație impunând o revizuire critică a măsurilor de reformă adoptate recent în vederea stimulării ocupării forței de muncă prin liberalizarea relațiilor de muncă;

1.12. încurajează cu fermitate Comisia să inițieze un proces separat de îmbunătățire a statisticilor naționale și europene privind combaterea sărăciei și a inegalității, care ar trebui să conducă la un set mai elaborat de indicatori comuni, care să cuprindă date relevante pentru acțiunile naționale și de la nivelul UE, inclusiv măsuri legate de obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) și de semestrul european;

1.13. își reiterează propunerea privind introducerea unui venit minim adecvat la nivelul UE;

1.14. solicită Comisiei să promoveze măsuri de prevenire și de combatere a îndatorării excesive la nivelul UE și în special a creditării extinse, iresponsabile, și a cametei;

1.15. invită Comisia să propună, fără întârziere, noi orientări pentru consultarea părților interesate în domeniul social, care să le permită să furnizeze informații într-un mod structurat, în contextul semestrului european, în toate etapele procesului și anume pe parcursul concepției, punerii în aplicare și evaluării;

1.16. îndeamnă statele membre să utilizeze mai bine fondurile UE disponibile pentru a sprijini incluziunea socială și solicită Comisiei să consulte de urgență statele membre și părțile interesate pentru a afla dacă decizia de a aloca 20 % din Fondul social european (FSE) pentru promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei este aplicată în mod eficient;

1.17. încurajează ferm Comisia să includă principii de adoptare a unor standarde și sisteme sociale mai eficace și mai fiabile în preconizatul „pilon european al drepturilor sociale” și să facă din combaterea sărăciei și a excluziunii sociale unul dintre principalele elemente ale acestui pilon.

2. Introducere

2.1. Președinția neerlandeză a Consiliului subliniază necesitatea inversării tendinței actuale de acutizare a sărăciei în UE. În vederea atingerii acest scop, ea dorește să încurajeze schimbul de bune practici, în special în ceea ce privește abordările integrate și cooperarea dintre părțile interesate (publice și private) relevante.

⁽¹⁾ JO L 307, 18.11.2008, p. 11 și urm.

⁽²⁾ JO L 59, 2.3.2013, p. 5.

2.2. Deși, în avizele sale pe tema combaterii sărăciei, CESE a adoptat mai degrabă o abordare descendentă, fiind convins că rezolvarea acestei probleme intră în responsabilitatea factorilor de decizie (instituțiile UE și guvernele statelor membre), el salută intenția Președinției de a organiza evaluări *inter pares* care să analizeze abordările ascendente, adică exemple de parteneriate utilizate de statele membre în combaterea sărăciei, cu implicarea mai multor părți interesate, inclusiv a sectorului public, a partenerilor sociali, a unor organizații locale și non-profit și a economiei sociale.

2.3. Prin urmare, CESE este absolut de acord că lupta împotriva sărăciei necesită o abordare multilaterală și că toate părțile interesate trebuie să contribuie la atingerea unui nivel maxim de reducere a sărăciei. Cele mai bune practici menționate în prezentul aviz au fost prezentate de o serie de actori europeni ⁽³⁾.

3. Observații generale – necesitatea combaterii sărăciei

3.1. Deși, începând din 2008, o serie de crize economice și financiare grave au dus la creșterea instabilității și sărăciei în Uniunea Europeană, măsurile de protecție socială din majoritatea statelor membre au contribuit la atenuarea efectelor acestei situații. Cu toate acestea, odată cu criza financiară din 2011, tendința s-a inversat și măsurile de austeritate bugetară au început să afecteze cheltuielile sociale, fapt care a agravat condițiile existente. Chiar și Comisia Europeană recunoaște în prezent că obiectivul privind reducerea sărăciei nu poate fi atins. În special în acest context, CESE consideră așadar că este imperios necesară abandonarea politicii economice a UE care continuă să fie centrată exclusiv pe austeritate economică.

3.2. În lipsa protecției sociale, aproape jumătate dintre europeni ar urma să trăiască în sărăcie. Cu toate acestea, cele trei funcții-cheie ale politicilor de securitate sociale – stabilizarea automată, protecția socială și investițiile sociale – au avut de suferit din cauza constrângerilor bugetare recente, menite să combată criza. Această situație trebuie să se schimbe.

3.3. CESE recunoaște legăturile indisolubile dintre sărăcie și problemele de sănătate, lucru care face din combaterea sărăciei o prioritate. Faptele au demonstrat invariabil că, în zonele cu rate mai ridicate de sărăcie, se înregistrează și o stare de sănătate mai deficitară, în comparație cu zonele mai bogate ⁽⁴⁾. În anumite zone din Regatul Unit, de exemplu, s-a constatat că bărbații din zonele mai puțin înstărite mor cu aproximativ unsprezece ani mai devreme, iar femeile cu șapte ani mai devreme decât cei care trăiesc în zone mai prospere ⁽⁵⁾.

3.4. CESE este convins că Strategia Europa 2020 ar trebui mult mai bine corelată cu semestrul european. Obiectivul de reducere a sărăciei trebuie să rămână componenta esențială a acestei strategii, iar statele membre ar trebui să se dovedească mult mai ambițioase. Suma celor 28 de angajamente individuale de reducere a sărăciei nu corespunde țintei comune a UE de a scoate cel puțin 20 de milioane de persoane din starea de sărăcie până în 2020.

⁽³⁾ Finlanda: Rețeaua europeană antisărăcie (EAPN) (2011), *Active Inclusion. Making it happen*, p. 49.
Finlanda/Germania: Eurofound (2012), *Active inclusion of young people with disabilities or health problems*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, p. 62-63.
Croatia: <http://www.humananova.org/en/news/0/60/the-impact-of-social-cooperative-humana-nova-in-2013th-year/>
Austria, Belgia, Norvegia, Slovenia: <http://www.easpd.eu/en/content/invest%20șihttp://investt.eu/>
Suedia: http://www.eurodiaconia.org/files/Events/CROSSROADS_20111209_2__AM_2.pdf
Regatul Unit: EAPN (2011), *Active Inclusion. Making it happen*, p. 30.
Scoția: <http://links.alliance-scotland.org.uk/>
Letonia: *EU Alliance for Investing in Children, Implementation Handbook: Putting the Investing in Children Recommendation into Practice*, p. 69-74.
Spania: *EU Alliance for Investing in Children (2015), Implementation Handbook: Putting the Investing in Children Recommendation into Practice*, p. 87-92.
Germania: *Social Inclusion and Dignity in Old Age - Promoting participatory approaches to use reference budgets*, p. 46-50.
Bulgaria, România: <http://amalipe.com/index.php?nav=projects&id=57&lang=2>
Spania: EAPN (2011), *Active Inclusion. Making it happen*, p. 21.
⁽⁴⁾ Davidson, R., Mitchell, R., Hunt, K., (2008), *Location, location, location: The role of experience of disadvantage in lay perceptions of area inequalities in health*, *Health & Place*, 14(2):167-81.
⁽⁵⁾ http://www.audit-scotland.gov.uk/docs/health/2012/nr_121213_health_inequalities.pdf

3.5. Reducerea sărăciei este, în primul rând, de competența statelor membre. Acestea și-ar putea îmbunătăți situația printr-un schimb de bune practici, inclusiv prin abordări integrate și prin cooperarea între părțile interesate relevante (publice și private), în vederea combaterii sărăciei. Consiliul ar trebui să solicite statelor membre să conceapă strategii integrate necesare reducerii sărăciei.

3.6. Se constată în special o creștere a sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă. Comisia ar trebui să evalueze ponderea pe care o au în acest fenomen recente măsurile de reformă menite să încurajeze ocuparea forței de muncă prin liberalizarea relațiilor de muncă.

3.7. Evaluările impactului social ar trebui să joace un rol major în cadrul procesului legislativ, astfel încât să se țină mai bine seama de multele fațete ale sărăciei și ale excluziunii sociale (care înseamnă mai mult decât sărăcia materială, incluzând și alte forme de dezavantaje sociale și economice, cum ar fi lipsa accesului egal la educație, la locuri de muncă, la locuință, la asistență medicală și la participare socială).

3.8. Sărăcia reprezintă și o preocupare la nivel mondial. Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU ⁽⁶⁾, adoptate în 2015 (în special Obiectivul 1 – Eradicarea sărăciei sub toate formele ei și pretutindeni) ar trebui luate în considerare de către instituțiile UE și statele membre și integrate în strategiile acestora. Agenda pentru dezvoltare durabilă 2030 ⁽⁷⁾ ar trebui să fie corelată cu Strategia Europa 2020.

3.9. CESE este la curent cu instituirea iminentă de către Comisie a „pilonului european al drepturilor sociale”, și cu faptul că, potrivit Comisiei, conceptul de „convergență ascendentă” a statelor membre în domeniul social va juca un rol important în cadrul respectivului pilon. CESE încurajează Comisia să includă principii de adoptare a unor standarde și sisteme sociale mai eficace și mai fiabile ⁽⁸⁾ în acest pilon (mai precis, standarde sociale puternice de sprijin pentru venituri adecvate de-a lungul întregii vieți, pentru piețe ale forței de muncă favorabile incluziunii și pentru acces nediscriminatoriu la servicii accesibile și de înaltă calitate pentru toți), astfel încât combaterea sărăciei și a excluziunii sociale să devină una dintre principalele componente ale pilonului.

4. Observații specifice – instrumente de analizat

4.1. Comisia Europeană a fost foarte activă în a propune recomandări ample, care au fost considerate foarte utile pentru combaterea sărăciei. Această afirmație este îndeosebi valabilă în cazul Recomandării privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii și al Recomandării „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării”. În cazul în care Consiliul dorește să privilegieze o *abordare integrată* pentru combaterea sărăciei, trebuie să înceapă prin a reaminti statelor membre necesitatea de a pune cât mai repede în practică aceste recomandări.

4.2. Pachetul din 2013 privind investițiile sociale ⁽⁹⁾ reprezintă o altă inițiativă pozitivă din partea Comisiei. CESE a solicitat deja Comisiei să conceapă o agendă ambițioasă și cuprinzătoare în materie de investiții sociale și să o promoveze în toate etapele semestrului european ⁽¹⁰⁾. Investițiile sociale se referă, printre altele, la politici care pregătesc persoanele individuale și familiile acestora pentru confruntarea cu noile riscuri sociale generate de o societate competitivă, bazată pe cunoaștere, investind în capitalul uman de la o vârstă fragedă, în loc să se mulțumească să „repare” daunele cauzate de momentele de criză economică sau politică ⁽¹¹⁾. Cu toate acestea, în ciuda meritelor sale, investiția socială nu este încă o abordare asumată de toate statele membre. În cazul în care Consiliul dorește să adune laolaltă cele mai bune practici de combatere a sărăciei, ar trebui neapărat să analizeze progresele realizate până în prezent în domeniul investițiilor sociale și să sprijine acest tip de inițiativă ⁽¹²⁾.

4.3. Sistemele de venit minim din unele state membre nu sunt suficiente pentru a combate sărăcia ⁽¹³⁾. Deși, începând din 2010, au avut loc reforme ale sistemelor de venit minim în unele țări (printre care Austria, Germania, Spania și Portugalia), în timp ce alte reforme au fost anunțate sau sunt în curs de experimentare (în țări ca Grecia și Italia), acestea nu se dovedesc suficiente. CESE a pledat pentru măsuri de sprijinire a unui venit minim adecvat în Europa ⁽¹⁴⁾ și pentru investiții în sisteme de protecție socială universale, ample și corespunzătoare, care să prevină riscurile de sărăcie pe durata întregii vieți ⁽¹⁵⁾. Consiliul ar trebui să își exprime susținerea față de toate aceste măsuri.

⁽⁶⁾ <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1300>

⁽⁷⁾ http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁽⁸⁾ JO C 13, 15.1.2016, p. 40 și urm.

⁽⁹⁾ COM(2013) 83 final și anexele.

⁽¹⁰⁾ A se vedea JO C 226, 16.7.2014, p. 21 și urm.

⁽¹¹⁾ Hemerijck (2014), precum și documentul elaborat de organizația Social Justice Ireland pe tema „Europe. A union for the powerless as well as the powerful” (O Uniune pentru cei puternici și pentru cei lipsiți de putere).

⁽¹²⁾ A se vedea *Social Investment in Europe – A study of national policies* (Investiții sociale în Europa – un studiu al politicilor naționale), 2015, Comisia Europeană.

⁽¹³⁾ Bouget et al. (2015), precum și documentul elaborat de organizația Social Justice Ireland pe tema „Europe. A union for the powerless as well as the powerful” (O Uniune pentru cei puternici și pentru cei lipsiți de putere).

⁽¹⁴⁾ A se vedea JO C 170, 5.6.2014, p. 23 și urm.

⁽¹⁵⁾ A se vedea nota de subsol 10.

4.4. Pe de altă parte, acordarea necontrolată și iresponsabilă de credite de consum și evaluarea superficială a capacității financiare a gospodăriilor a generat o escaladare a îndatorării excesive în recenta perioadă de criză și de politici de austeritate, astfel încât în Europa, circa 70 % dintre debitori se află deja sub pragul de sărăcie, printre ei numărându-se chiar și persoane care au un loc de muncă, dar ale căror salarii nu acoperă datoriile. Această situație impune adoptarea unor măsuri riguroase care să vizeze restrângerea acordării de credite de consum, mai ales de către intermediari și entități fără caracter financiar care încalcă reglementările în vigoare și încurajează contractarea de credite cu dobânzi cârmătorești.

5. Observații specifice – măsuri privind guvernanta

5.1. Din cauza crizei monedei euro, au fost aduse modificări de anvergură guvernantei economice europene. Accentul principal a fost pus pe *stabilitatea macroeconomică* și pe *reforme de stimulare a creșterii*. Până în prezent, nu s-a acordat o atenție suficientă guvernantei sociale. Cu toate acestea, politicile economice ar trebui să ia în considerare impactul pe care îl vor avea asupra calității ocupării forței de muncă și a coeziunii sociale. În plus, deoarece UEM ar avea de câștigat de pe urma introducerii unei dimensiuni sociale, structurile de guvernanta la nivelul Consiliului ar trebui să fie mai echilibrate, iar cooperarea dintre Consiliile Ecofin și EPSCO ar trebui consolidată.

5.2. Comitetul pentru ocuparea forței de muncă (EMCO) și Comitetul pentru protecție socială (CPS) ar trebui să continue să joace în continuare un rol activ în evaluarea reformelor naționale ca parte a procesului semestrului european, dar și să înceapă, în mod treptat, să consulte actorii europeni relevanți la nivelul UE.

5.3. Indicatorul sintetic al *sărăciei*, utilizat pentru definirea acestui fenomen în Strategia Europa 2020, se bazează pe trei indicatori individuali: (1) persoanele supuse riscului sărăciei; (2) persoanele care suferă de lipsuri materiale grave; (3) persoanele care trăiesc în familii cu o rată foarte scăzută a intensității muncii. În cadrul strategiei, statele membre sunt invitate să își stabilească obiective naționale proprii pentru a contribui la îndeplinirea obiectivului global, pe baza acestor trei indicatori și în conformitate cu prioritățile și particularitățile naționale. Cu toate acestea, CESE constată că libertatea acordată statelor membre de a alege între cei trei indicatori menționați a contribuit la apariția unor diferențe între abordările naționale, fapt care ar putea face necesare noi recomandări.

5.4. Evaluarea de către Rețeaua europeană anti-sărăcie (EAPN), în 2015, a programelor naționale de reformă (PNR) demonstrează că 88 % dintre acestea nu aveau ca principală prioritate combaterea sărăciei și că niciuna dintre recomandările specifice fiecărei țări (CSR) din 2015 nu se referea la reducerea sărăciei⁽¹⁶⁾. Prin urmare, EAPN a propus ca semestrul european să se concentreze mai mult asupra aspectelor sociale, începând cu analizele anuale ale creșterii și terminând cu recomandările specifice fiecărei țări, în ceea ce privește reducerea sărăciei în toate țările⁽¹⁷⁾. CESE este de acord cu această propunere și recomandă ca părțile interesate de la nivel național să fie implicate în pregătirea, punerea în aplicare și prezentarea programelor naționale de reformă. În general, pentru a permite statelor membre să învețe unele de la altele, rezultatele consultărilor cu părțile interesate relevante de la nivel european și național ar trebui făcute publice, în contextul semestrului european.

5.5. Comisia ar trebui să inițieze un proces separat de îmbunătățire a statisticilor naționale și europene privind combaterea sărăciei și a inegalității, pentru a realiza o monitorizare mai nuanțată a acestei probleme sociale multidimensionale. Acest exercițiu ar trebui să conducă la un set mai detaliat de indicatori comuni, care să cuprindă date relevante pentru acțiunile naționale și de la nivelul UE, inclusiv măsuri legate de obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) și de semestrul european.

5.6. Evaluările impactului social sunt indispensabile pentru detectarea riscurilor de sărăcie asociate măsurilor dintr-o serie de domenii importante de reformă, precum consolidarea bugetară, gestionarea datoriei publice, fiscalitatea, piața forței de muncă, reglementarea piețelor financiare, furnizarea de servicii publice și investițiile publice. La momentul potrivit, ar trebui efectuate evaluări ale impactului social în special în contextul semestrului european, în statele membre și la nivelul UE, în strânsă consultare cu partenerii sociali, societatea civilă și experții relevanți.

5.7. Semestrul european ar trebui să ia în considerare pe deplin obiectivul de reducere a sărăciei al Strategiei Europa 2020, acest aspect trebuind a fi abordat în mod sistematic pe durata întregului proces, prin (1) măsuri specifice de reducere a sărăciei, (2) indicatori comparabili pentru starea de sărăcie și eficacitatea politicilor și (3) evaluări obligatorii ale impactului social al tuturor planurilor de reformă propuse în programele naționale de reformă și în recomandările specifice fiecărei țări.

⁽¹⁶⁾ De exemplu, în ciuda faptului că Bulgaria s-a confruntat cu niveluri extrem de ridicate de sărăcie în 2015, în recomandările specifice fiecărei țări din anul respectiv nu s-a făcut referire la această situație.

⁽¹⁷⁾ A se vedea EAPN (2015) *Can the Semester deliver on poverty and participation? EAPN Assessment of the National Reform Programmes 2015*.

5.8. Statele membre ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare strategii naționale globale și integrate de combatere a sărăciei, a excluziunii sociale și a discriminării. Aceste strategii ar trebui să vizeze următoarele aspecte: un ajutor pentru venit adecvat, piețe ale forței de muncă favorabile incluziunii, locuri de muncă de calitate, un acces egal la servicii de înaltă calitate și la prețuri accesibile, o mai bună utilizare a fondurilor structurale ale UE, integrarea economică și socială a migraților, combaterea discriminării și cooperarea cu partenerii sociali și cu actorii neguvernamentali relevanți.

5.9. Pe lângă aceasta, este de dorit să se combată îndatorarea excesivă prin adoptarea unor politici responsabile în ce privește acordarea de credite (reglementarea strictă a intermediarilor și a atribuirii creditelor de credit, interzicerea publicității agresive, interzicerea cametei, interzicerea sechestrului asupra locuinței și a altor bunuri esențiale), consolidarea medierii în soluționarea conflictelor, sprijinirea redresării situației persoanelor supraîndatorate (acordându-le o a doua șansă, în cadrul așa-numitei *new start policy*), precum și prin acțiuni de informare, educare și prevenire a îndatorării excesive.

5.10. Statele membre trebuie să utilizeze fondurile structurale ale UE pentru a sprijini incluziunea socială a tuturor cetățenilor. În special, Comisia ar trebui să verifice imediat, împreună cu statele membre și părțile interesate, dacă decizia Consiliului de a aloca 20 % din Fondul social european (FSE) pentru promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei ⁽¹⁸⁾ este cu adevărat aplicată.

6. Observații specifice – măsuri privind participarea părților interesate

6.1. Platforma europeană de combatere a sărăciei și a excluziunii sociale (EPAP), una dintre inițiativele emblematiche ale Strategiei Europa 2020, a fost imaginată ca o suprastructură menită să acopere o gamă largă de politici, pentru a contribui la atingerea obiectivului european de combatere a sărăciei ⁽¹⁹⁾. Aceasta ar fi trebuit să ofere baza pentru un angajament comun al guvernelor naționale, al instituțiilor europene și al principalelor părți interesate în lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale, însă, până în prezent, ea a funcționat doar ca o platformă de discuții și nu a produs rezultate tangibile în ceea ce privește atingerea obiectivului privind sărăcia. Consiliul și Comisia ar trebui să reflecteze asupra unor modalități de înzestrare a platformei cu atribuții de sprijinire a bunelor practici de combatere a sărăciei și să garanteze că aceasta este direct legată de principalele procese din UE – de exemplu, semestrul european și Strategia Europa 2020.

6.2. CESE reamintește considerentul 16 din precedentele Orientări integrate pentru creștere și locuri de muncă, în care se precizează explicit că Strategia Europa 2020 „ar trebui, după caz, aplicată, monitorizată și evaluată în parteneriat cu toate autoritățile naționale, regionale și locale, printr-o asociere strânsă cu parlamentele, precum și cu partenerii sociali și reprezentanții societății civile” ⁽²⁰⁾. Acest fragment scoate în evidență faptul că trebuie aduse îmbunătățiri modului în care actorii europeni și naționali sunt consultați în etapele de concepere, punere în practică și evaluare a semestrului european.

6.3. Lipsa unui angajament ferm din partea instituțiilor UE și a părților interesate (publice și private) relevante (cum ar fi partenerii sociali, ONG-urile și alții) în etapele de concepere și de punere în aplicare a semestrului european a fost subliniată în cadrul analizei efectuate de EAPN. Pentru ca societatea civilă să participe eficient la toate etapele procesului semestrului european, Comisia trebuie să propună noi orientări privind implicarea sa imediată și să urmărească progresele înregistrate în rapoartele de țară și în alte documente de monitorizare.

6.4. De asemenea, este nevoie de o colaborare cu persoanele afectate de sărăcie, pentru a asculta opiniile acestora și a evita răspândirea nemulțumirilor, în special în rândul tinerilor din UE. Reuniunile anuale ale EAPN, la care participă persoane care au cunoscut nemijlocit sărăcia reprezintă un exemplu de bună practică. CESE invită Comisia să se asigure că aceste reuniuni vor beneficia în continuare de ajutor financiar și vor fi integrate în procesul de consultare privind progresele înregistrate în îndeplinirea obiectivului de reducere a sărăciei, în contextul semestrului european. Mai mult, aceste reuniuni ar trebui să aibă loc și la nivel național.

⁽¹⁸⁾ A se vedea <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=ro>

⁽¹⁹⁾ A se vedea <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=ro&catId=961> și JO C 248, 25.8.2011, p. 130 și urm.

⁽²⁰⁾ A se vedea <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14338-2010-INIT/ro/pdf>

7. Observații specifice – responsabilitatea privind cele mai bune practici pe mai multe niveluri în materie de combatere a sărăciei

7.1. CESE este de acord cu intenția Președinției neerlandeze de a organiza evaluări *inter pares* ale celor mai bune practici multinivel în materie de combatere a sărăciei, dar subliniază că autoritățile locale nu pot fi singurele entități responsabile pentru furnizarea de astfel de exemple. CESE consideră că inițiativele regionale și locale nu înlocuiesc responsabilitățile și garanțiile de la nivel central. Guvernele și părțile interesate din sectorul public și privat trebuie să coopereze în mod sistematic și structurat dacă doresc să atingă obiectivul de reducere a sărăciei.

7.2. CESE ar dori să sublinieze că, de exemplu, în Țările de Jos au fost transferate către autoritățile locale numeroase responsabilități în ceea ce privește aspectele sociale. Concentrarea unor sarcini multiple la nivel local poate fi eficientă din punct de vedere al costurilor și poate permite conceperea de soluții personalizate care răspund necesităților beneficiarilor, dar, după cum s-a menționat în recomandările specifice fiecărei țări adresate Țărilor de Jos, există riscuri legate de o posibilă reducere a finanțării, riscuri care trebuie evitate. Descentralizarea inițiativelor nu este compatibilă cu reducerea bugetelor locale.

7.3. Prin urmare, CESE este de părere că, deși există – fără îndoială – bune practici la nivel regional și local, acestea nu pot și nu trebuie să rămână izolate, având nevoie de strategii naționale care să le sprijine.

7.4. CESE consideră și că, în momentul selectării celor mai bune practici în vederea promovării, accentul trebuie pus pe abordările bazate pe date concrete [care răspund, de exemplu, la întrebări ca: (1) Inițiativa funcționează în practică? sau (2) Poate fi exportată?] și pe încurajarea legăturilor între părțile interesate relevante. Va trebui, de asemenea, creat un cadru adecvat pentru schimbul de bune practici.

7.5. Aceste practici scot în evidență nevoia de a institui politici sociale cu adevărat eficiente în materie de combatere a sărăciei și a excluziunii sociale, de a reorganiza serviciile sociale, de a revizui practicile asistenților sociali pentru a răspunde nevoilor persoanelor care trăiesc în sărăcie, de a încuraja partenerii sociali să își utilizeze experiența profesională în elaborarea politicilor sociale și, în cele din urmă, de a oferi drepturi persoanelor care facilitează integrarea și promovarea socială a celor afectați de sărăcie.

Bruxelles, 18 februarie 2016.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS

ANEXĂ

Următorul amendament a fost respins, dar a întrunit cel puțin o pătrime din voturile exprimate:

Amendamentul 15 (depus de domnul Lech PILAWSKI)

Punctul 1.15

Se modifică după cum urmează:

„încurajează ferm Comisia să includă principii de adoptare a unor standarde și sisteme sociale mai eficace și mai fiabile în preconizatul «pilon european al drepturilor sociale» și să facă din combaterea sărăciei și a excluziunii sociale unul dintre principalele elemente ale acestui pilon. La propunerea de soluții în cadrul «pilonului european al drepturilor sociale», Comisia Europeană ar trebui să țină seama de nivelul diferit de dezvoltare socioeconomică din diferitele state membre și să acorde atenție eventualelor efecte pe care le-ar avea în special ridicarea standardelor sociale asupra nivelului de ocupare a forței de muncă și asupra pericolului de sărăcie și de excluziune socială în aceste țări.»

Amendamentul a fost supus la vot și respins cu 59 de voturi pentru, 131 de voturi împotrivă și 13 abțineri.
